

Bransjestandard - lovfestet krav til dokumentert opplæring av førere av snøprepareringsmaskiner

Denne veiledningen er utarbeidet for å sikre at medlemmene i Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner oppfyller lovkrav knyttet til dokumentert opplæring for førere av snøprepareringsmaskiner.

- *Bruk av snøprepareringsmaskiner kan potensielt påføre arbeidstakere, brukere av nedfartene og øvrig publikum stor skade.*
- *Ved besøk fra Arbeidstilsynet har de spesielt satt søkelys på kravene til dokumentert opplæring samt krav til kartlegging av risikoforhold med forslag til tiltak for å redusere risiko for helseskade.*
- *Med bakgrunn i lovverket, er virksomhetene pålagt å gjennomføre tiltak for å forhindre at så vel ansatte som publikum utsettes for fare som kan føre til personskade.*

Denne veilederen gjelder kun de viktigste områdene som berører bruk av snøprepareringsmaskiner i alpinanleggene, og som omfattes av lovverket. Merk at denne konkrete veilederen kun inngår som *en del* av de kravene som inngår i sikkerhetsstyringssystemet i et alpinanlegg.

1. Generelle krav til dokumentert opplæring

Arbeidsgiver er ansvarlig for å:

- **Gi nødvendig og dokumentert sikkerhetsopplæring for førere av snøprepareringsmaskiner.**
- **Sikre at opplæringen omfatter både maskinens konkrete bruk av den enkelte ansatte, og anleggets spesifikke forhold.**

Oppsummert må arbeidsgiver kunne dokumentere at arbeidstakeren kan bruke snøprepareringsmaskinen og tilhørende utstyr på en forsvarlig måte.

Dokumentasjonen og opplæringen må minimum angi;

1. *hvilket arbeidsutstyr det er gitt opplæring på*
2. *hva opplæringen har omfattet (dess mer detaljert dess bedre)*
3. *hvem som har gitt opplæringen*
4. *hvem som har fått opplæringen.*

Ved ansettelse av arbeidstakere som skal være fører av en snøprepareringsmaskin, må tidligere erfaring og opplæring kunne dokumenteres, og lagres av arbeidsgiver. Husk at dette også må dokumenteres for den/de aktuelle maskiner, det aktuelle utstyret på maskinen, den konkrete bruken av maskinen som er relevant og den/de konkrete bakken(e) i anlegget.

De samme regler og krav gjelder for norske ansatte så vel som ansatte fra andre land.

1.1. Frivillig arbeid og dugnadsarbeid

Merk at arbeidsmiljølovens krav til HMS for alle praktiske formål *også vil gjelde* for frivillige lag, klubber etc. sin bruk av dugnadsarbeidere/frivillig arbeid. Denne veileder vil derfor også gjelde for frivillige lag, klubber etc.

Selv om reglene for dugnadsarbeid i liten grad er lovregulert, må kravene til arbeidsmiljøloven med forskrifter, inklusiv alderskravene, overholdes på lik linje som for ansatte.

2. Opplæringen

Dokumentert sikkerhetsopplæring kan gis av arbeidsgiver eller andre som er kompetent til det. Opplæringen skal gi praktiske og teoretiske kunnskaper om maskinens oppbygging, betjening, bruksegenskaper og bruksområder samt vedlikehold og kontroll.

- Det må utstedes dekkende dokumentasjon på den praktiske og teoretiske opplæring som er gitt.
- All dokumentasjon av praktisk og teoretisk opplæring skal være tilgjengelig for verneombud samt fremlegges for tilsynsmyndighetene på forlangende.
- Det er arbeidsgivers ansvar å kun benytte arbeidstakere som har dokumentert og nødvendig sikkerhetsopplæring.
- I opplæringsregi kan det gjøres unntak for aldersgrensen som beskrevet i punkt 3 nedenfor.

Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner arrangerer digitalt teoretisk kurs i [sikkerhetsopplæring for brukere av snøprepareringsmaskiner](#). Dette er et kurs spesielt tilpasset førere av maskiner i alpinanlegg, og kurset anbefales som en del av den dokumenterte, teoretiske opplæringen. Det utstedes kursbevis etter fullført kurs.

3. Alderskrav for førere av snøprepareringsmaskin

Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning (FOR-2011-12-06-1355) setter forbud og begrensinger til arbeid som kan utføres av barn og ungdom. Forenklet, skal barn og ungdom ikke gjøre farlig arbeid. Etter flere avklaringsrunder med Arbeidstilsynet om forståelsen av aldersgrenser etter lov og forskrifter, må regelverket forstås som følger:

Det er **18 års aldersgrense** for å utføre arbeid med snøprepareringsmaskiner.

Ungdom under 18 år kan **kun** benytte snøprepareringsmaskiner i følgende tilfeller:

- Hvis arbeidet for ungdom mellom 15 og 18 år inngår som et ledd i **yrkesrettet opplæring** i regi av skole som nevnt i forskriftens § 12-7 første ledd. **(Merk aldersunntaket gjelder ikke opplæring i regi av arbeidsgiver med mindre dette er som ledd i yrkesrettet opplæring i skolens regi.)**
 - Da det fins mange typer yrkesrettede opplæringer, anbefales det å avklare med skolen/ Arbeidstilsynet at opplæringen den enkelte ungdom mottar er omfattet av unntaket.
 - Merk at Arbeidstilsynet stiller krav til at det gjøres en **konkret vurdering**, og **dokumenteres**, at den enkelte ungdom kan motta slik opplæring på en trygg måte hos arbeidsgiver. Arbeidstilsynet fremhever her spesielt forskriftens § 12-5 bokstav a. (om ungdommens fysiske og psykiske evne) og bokstav b. (om ungdommen kan gjenkjenne eller unngå faren for ulykken grunnet liten bevissthet om sikkerhet eller liten erfaring, opplevelse eller øvelse). Videre at ved **ny/endret risiko**, må det gjøres en ny vurdering og dokumentering.
- Hvis arbeidsgiver har mottatt skriftlig unntak fra 18 års aldersgrensen fra Arbeidstilsynet for den konkrete ungdommen og for den konkrete bruken. **(Merk at Arbeidstilsynet opplyser at det vil være svært liten mulighet for slikt unntak. Det anbefales derfor å ikke gjøre slike unntak med mindre det er mottatt aksept fra Arbeidstilsynet).**

4. Utstyrsspesifikk opplæring skal blant annet dekke:

- Bruk av snøprepareringsmaskinen med alt aktuelt utstyr, *eksempelvis*:
 - Frontriver.
 - Glatteutstyr.
 - Freser.
 - Vinsj.
 - Annet tilleggsutstyr som brukes til preparering eller spesialoppgaver.

- Maskinens funksjoner, sikkerhetsfunksjoner og vedlikeholds prosedyrer.
- Hvordan tilpasse maskinens bruk til forskjellige oppgaver, inkludert preparering av skiløyper.

5. Opplæring på det enkelte anlegg **skal** blant annet dekke:

- **Spesifikke forhold i anlegget**, inkludert *eksempelvis*:
 - Farlige eller krevende partier i løypene.
 - Bratte skråninger, trange passasjer og områder med høy risiko.
 - Håndtering av værforhold som is, nysnø og dårlig sikt.
 - Punkter for vinsj og traseer for snøscooter.
- **Sikker bruk av maskinen i krevende situasjoner**, som fast-kjøring eller maskinhavari.
- **Nødsituasjoner**, inkludert evakuering og varsling ved uhell.

6. Dokumentasjon av opplæring

Arbeidsgiver må dokumentere at opplæringen er gjennomført. Det må altså utstedes dekkende dokumentasjon på både den praktiske og teoretiske opplæring som er gitt. Dokumentasjonen må inneholde:

- Navn på arbeidstaker og dato for gjennomført opplæring.
 - Oversikt over hvilke maskiner og utstyr opplæringen har dekket.
 - Beskrivelse av den praktiske og teoretiske opplæringen som er gitt til den enkelte ansatte / dugnadsarbeider.
 - Beskrivelse av hvilke spesifikke forhold i anlegget som er inkludert.
 - Evaluering av arbeidstakerens ferdigheter.
- **Den som har gjennomført opplæringen signerer for at den har deltatt.**

7. Produsentens ansvar

Produsenter og leverandører av snøprepareringsmaskiner **skal** levere en bruksanvisning som beskriver bl.a.:

- Maskinens tilsiktede bruk.
- Tegninger, diagrammer, beskrivelser og forklaringer som er nødvendige for bruk, vedlikehold og reparasjon av maskinen og for å kontrollere om den fungerer korrekt.
- En beskrivelse av den eller de arbeidsplasser hvor operatørene kan forventes å oppholde seg.
- Advarsler om måter som maskinen ikke må brukes på, men som erfaringen viser kan forekomme.
- Instruksjoner for levering til bruk og bruk av maskinen og om nødvendig instruksjoner for opplæring av operatørene.
- Opplysninger om resterende risikoer som fortsatt består selv om tiltak for sikker konstruksjon, beskyttelsesinnretninger og supplerende vernetiltak er gjennomført.
- Instruksjoner om vernetiltak som brukeren skal gjennomføre, herunder eventuelt om personlig verneutstyr som skal stilles til rådighet.
- Hvilke vilkår som må være oppfylt for at maskinen oppfylder kravet om stabilitet under bruk, transport, montering, demontering når den er ute av bruk, under prøving eller ved forutsigbart havari.
- Fremgangsmåte ved uhell eller havari. Hvis blokkering kan skje, så skal det fremgå hvordan maskinen kan settes i gang igjen på en sikker måte.
- Angivelse av hvilke justerings- og vedlikeholds operasjoner som skal utføres av brukeren, samt hvilke forebyggende vedlikeholdstiltak som skal overholdes.
- Instruksjoner om hvordan justering og vedlikehold kan utføres på en sikker måte, herunder hvilke beskyttelsestiltak som skal gjennomføres under slike operasjoner.
- Spesifikasjoner for reservedeler som skal brukes dersom disse kan påvirke operatørens sikkerhet og helse.

Arbeidsgiver skal bruke denne bruksanvisningen som grunnlag for opplæringen.

For nærmere informasjon, se [Maskinforskriften \(FOR-2009-05-20-544\)](#)

8. Multifunksjonelle maskiner

De fleste maskiner som brukes til snøpreparering er teknisk sett ansett som multibruksmaskiner. Merk at denne veileder kun gjelder for bruk av slike maskiner til snøpreparering. Hvis snøprepareringsmaskinen og utstyret brukes til andre formål enn snøpreparering, kan det gjelde andre krav til opplæring enn det som følger av denne veilederen. For slikt utstyr/bruk må det vurderes konkret hvilken opplæring som kreves i hvert enkelt tilfelle.

Ved usikkerhet knyttet til kravet til opplæring anbefales det at Arbeidstilsynet og Statens Vegvesen kontaktes for en avklaring. Uansett, må opplæringen dekke alle relevante bruksområder og risikoer.

Anbefalte tiltak bør minimum være:

- Utarbeid en egen opplæringsplan tilpasset maskinene og forholdene i deres anlegg.
- Oppdater opplæringen regelmessig ved innkjøp av nytt utstyr eller ved endringer i anlegget.
- Gjennomfør praktisk opplæring i partiene i løypene som har forhøyet risiko.
- Utarbeid en god sikringsplan for skilt og varslinger i anlegget ved preparering, slik at gjester er varslet om at preparering pågår utenom heisens åpningstid, og hvilke regler som gjelder for ferdsel i anlegget.

Ved å oppfylle disse kravene bidrar dere til å sikre trygg og effektiv bruk av snøprepareringsmaskiner, samt å ivareta både arbeidstakernes og gjestenes sikkerhet.

9. Relevante lover og forskrifter:

Arbeidsmiljøloven

Lov av 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (LOV-2005-06-17-62). Loven har bl.a. som formål å sikre et godt og trygt arbeidsmiljø.

Se spesielt:

Forskrift av 6. desember 2011 nr. 1357 (FOR-2011-12-06-1357) om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav. For opplæring, se spesielt forskriftens § 10-1 om «Krav om dokumentert sikkerhetsopplæring for arbeidsutstyr som krever særlig forsiktighet ved bruk», § 10-2 om «Krav om dokumentert sikkerhetsopplæring ved bruk av arbeidsutstyr» og § 10-4 om «Krav til utstyrsspesifikk opplæring». Det kan bemerkes at Arbeidstilsynet har bekreftet at sikkerhetsopplæring ikke må gis av «sertifisert virksomhet etter forskriftens § 10-3.

Forskrift av 6. desember 2011 nr. 1355 om organisering, ledelse og medvirkning (FOR-2011-12-06-1355). For begrensninger for barn og ungdom, se spesielt kap. 12 om «Arbeid av barn og ungdom», herunder bl.a. § 12-1 om «Risikovurdering og særlig tilpassede tiltak for arbeidstakere under 18 år», § 12-5 om «Begrensninger i arbeid av barn og ungdom» og § 12-6 om «Forbud mot arbeid som kan medføre særlig fare for helseskade», § 12-7 om "Unntak fra arbeidsforbudet ved yrkesrettet opplæring", samt §12-10 om «Krav om informasjon» om eventuell risiko etc og § 12-11 om medvirkning fra verneombud. For spesifikke begrensninger i arbeidstid for barn og ungdom, se § 12-8 og § 12-9.

Forskrift om maskiner (FOR-2009-05-20-544) (Maskinforskriften), Vedlegg I (Krav til vern mot skade på liv og helse ved konstruksjon og bygging av maskiner) punkt 1.7.4.

Internkontrollforskriften

Forskrift av 6. desember 1996 nr 1127 – om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (FOR-1996-12-06-1127). Denne forskrift har som målsetting å fremme forbedringsarbeidet innen arbeidsmiljø og sikkerhet, å forebygge helseskader og hindre miljøforstyrrelser forårsaket av produkter og forbrukertjenester. Videre har den som mål å verne det ytre miljø mot forurensing og bedre behandling av avfall. Internkontrollforskriften setter krav om at det utarbeides en dokumentert risikovurdering av arbeider hvor arbeidsredskap anvendes.

Produktkontrollloven

Lov av 11. juni 1976 nr 79 - om kontroll med produkter og forbrukertjenester (LOV-1976-06-11-79). Denne lov har bl.a. som formål å forebygge at forbrukertjenester medfører helseskade. Denne lov skal primært sikre forbrukerne mot uventede og unaturlige hindringer og hendelser i forbindelse med skiløping i merkede og preparerte nedfarter og ski veier.

Vegtrafikk loven

Lov av 18. juni 1965 nr. 4. (LOV-1965-06-18-4).

Loven kommer til anvendelse ved all trafikk med motorvogn. Den gjelder også annen ferdsel, men da bare på vei eller område som har alminnelig trafikk med motorvogn.

Se spesielt:

Forskrift om kjøring med motorvogn i terrenget og på veg som ikke er åpen for alminnelig ferdsel av 2001 (FOR-2001-12-14-1412).

Forskrift av 19. januar 2004 nr. 298 om forskrift om førerkort m.m. (førerkortforskriften) (FOR-2004-01-19-298). Se spesielt § 12-1 som bl.a. setter en 16 års grense for «kjøring av traktor og motorredskap uten for veg» mv., som har en «konstruktiv hastighet ikke over 40 km/t» og hvor fører «har nødvendig ferdighet». **NB:** ovennevnte bestemmelser i FOR-2011-12-06-1355, herunder begrensningene i arbeid av barn og ungdom, gjelder likevel. Til tolkningen av «nødvendig kunnskap» har Statens Vegvesen uttalt at fører skal ha «den kunnskap og ferdigheter som er nødvendig for å kjøre på en sikker og ansvarlig måte», samt at andre forskrifter kan stille andre krav til fører, eksempelvis når det gjelder krav til opplæring, begrensninger grunnet alder etc.

Bransjestandard for ansvar og sikkerhet i alpine nedfarter

[Bransjestandard](#) utgitt av Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner.

10. Teoretisk opplæringsplan

Her følger *eksempler* på områder og punkter som bør gjennomgås i forbindelse med dokumentert opplæring:

Vedlikehold

Følg vedlikeholds manualer og brukerinstruks om:

- Klemfare ved løft av førerhus og lasteplattform
- Klemfare ved arbeid under løftet utstyr
- Utilsiktet start av utstyr
- Motorens kjølevifte, ytter-ring roterer, forsiktighet ved start av motor fra motorrom
- Demontering av komponenter med trykk på
- Isolasjon på strømførende kabler, spesielt til batterier/starter
- Koble fra batterier / hovedbryter ved parkering inne
- Spesielle forholdsregler må tas før tauing. Sjekk med brukermanual.
- Bruk originale reservedeler

NB! Sveising og startbooster kan ødelegge motorelektronikk, kjøre elektronikk og styringselektronikk for utstyr.

Kjøring

Les og kjenn maskinens brukerinstruksjoner.

Ikke ta i bruk maskin med kjente sikkerhetsmangler. Sikkerhetsmangler kan være:

- Dårlig parkeringsbrems
- Dårlige belter
- Dårlige hydraulikkslanger for kritiske systemer
- Feil på styresystemer eller innstillinger
- Feil på festing/låsing av førerhus, plattform og utstyr
- Vær uthvilt og opplagt
- Starte maskinen fra førerstedet
- Sørg for fri sikt og klare speil
- Benytt sikkerhetssele i bratt terreng og ved dosing på ukjent underlag (stein etc.)
- Bruk alltid lys, varsellys og horn for å varsle omgivelsene hvor nødvendig
- Sjekk bakken for publikum, benytt eventuelt effektiv avsperring / hjelpemann
- Ikke kjør på isete underlag eller vindbåren snø i bratt terreng hvor maskinen kan skli ut
- Om motoren stanser, legg øyeblikkelig på parkeringsbremsen/slå nødstopppknapp
- Ikke stans eller parker maskinen på uoversiktlige steder om det er mulighet for skiløpere i nedfarten.

Varslingstiltak iverksettes

- Vær oppmerksom på veltefaren, spesielt om maskinen kan skli ut og treffe hindre.
- Følg med hva som skjer rundt maskinen til enhver tid
- Maskin i anlegg med trafikk er som en magnet. Om publikum kommer for nær, stans og vent.
- Ved innkobling av nød systemer, følg instruksjonsboka
- Ikke se rett inn i Xenon-lamper
- Ved stopp, legg på parkeringsbremsen, sett maskinen i fri, senk utstyret ned på bakken
- Ved bruk av frontfres, husk at det kan komme isklumper og stein ut.
- Tenk over hvor du parkerer, unngå fallsoner for skiløpere.

Vinsjebruk

Les og kjenn vinsjens brukerinstruksjoner

- Ikke ta i bruk vinsj som ikke er korrekt festet, har defekt vaier, eller har andre kjente sikkerhetsmangler
- Personer får ikke oppholde seg innen vinsjens fareområde
- Fareområde defineres som benyttet vaierlengde med maskinen som sentrum og med festepunktet som sentrum
- Fareområdet må være tydelig avsperrert og skiltet
- Ikke bruke vinsjen under strømførende ledninger
- Vær oppmerksom på skiheiser, sikringsnett og andre luftstrek
- Ved vinsjing i brattheng skal det være stopp/sikringsområde i bunnen av bakken
- Tilpass vinsjekraft etter behov. Vær oppmerksom på å redusere trekraft sidevegs
- Reduser trekraft om vaieren ikke går inn på vinsjearmen i tilnærmet samme plan som maskinen
- Ved bruk av frontfres eller pipefres, vær oppmerksom på kollisjonsfaren mellom vinsj/vaier og utstyret
- Vinsj med trekraft-regulering skal ikke brukes til å trekke ting/vinsje frem ting

Transport

- Transport av personell på plattformen er generelt ikke tillatt. Om dette likevel gjøres, sørg for tilstrekkelig sikring av personene, at fresen ikke er i bruk, og at det ikke kjøres på steder hvor maskinen kan skli.
- Sikre last på skjær og maskin
- Ved trekking av slede, sørg for tilfredsstillende innfesting, og tenk på sledens utslag ved kjøring nedoverbakke

Gjennomgang av relevante deler av bruksanvisning for snøprepareringsmaskinen

- Teoretisk gjennomgang av de delene av snøprepareringsmaskinens bruksanvisning som er relevant for sikkerhetsopplæringen, som ikke er gjennomgått i punktene ovenfor.
 - I dokumentasjonen fra opplæringen lister dere opp de relevante punktene.

Gjennomgang av spesifikke og konkrete risikoer knyttet til bruken og alpinanlegget

- Konkrete risikoer knyttet til alpinanleggets konkrete og planlagte bruk av snøprepareringsmaskinen, som ikke er dekket av punktene ovenfor.
 - I dokumentasjonen fra opplæringen lister dere opp de relevante punktene. (Disse konkrete forholdene bør også inngå i alpinanleggets totale sikkerhetsstyringssystem).
- Konkrete risikoer knyttet til alpinanleggets nedfarter, bruk av vinsj, traseer for snøscooter, traseer for randoneé eller annen uvanlig bruk av eller i anlegget, tilbringerløyper, veier, hyttefelt, kjent bruk av publikum som innebærer risiko, andre farer i terrenget, eller andre konkrete risikoer i anlegget som ikke er dekket av punktene ovenfor.
 - I dokumentasjonen fra opplæringen lister dere opp de relevante punktene. (Disse konkrete forholdene bør også inngå i alpinanleggets totale sikkerhetsstyringssystem).

11. Praktisk opplæringsplan

Den teoretiske opplæringen skal følges opp med en plan som gir tilstrekkelig praktisk opplæring.

Det må altså gis en grundig, praktisk kjøreopplæring med kompetent instruktør.

Alt etter bakgrunn og erfaring vil det kunne dreie seg om å være med instruktøren en viss tid for deretter å kjøre selv med instruktøren ved siden av.

Ved første alenekjøring bør det være muligheter for radio/ telefonforbindelse med instruktøren.

Dokumentert risikoanalyse snøprepareringsmaskin

En viktig del av HMS-arbeidet er en kontinuerlig kartlegging og dokumentasjon av risikonivået i bedriften. Formålet med kartleggingen skal være å avdekke farer og risiko og sørge for å utarbeide planer og tiltak slik at risikoforholdene reduseres.

En viktig del av arbeidet med risikoanalyser er å finne frem til tiltak som reduserer mulighetene for helseskader for ansatte og 3. Person.

Kravene til et slikt arbeid kommer frem av Arbeidsmiljøloven, samt Internkontrollforskriften og øvrige forskrifter, som beskriver hvordan arbeidet skal gjennomføres. Det er Arbeidstilsynet som er tilsynsmyndighet.

12. Risikovurdering/ tiltak overfor ansatte ved bruk av snøprepareringsmaskin:

Risikovurdering/ tiltak overfor 3. person ved bruk av snøprepareringsmaskin

Alpinanleggene har ansvar for at også 3. person, arbeidskolleger og/eller – fremfor alt skiløperne i anlegget – ikke blir skadet i anleggets åpningstid. Dette ansvaret reguleres av produktkontrollloven, hvor [DSB](#) er tilsynsmyndighet.

Også Arbeidstilsynet vil kunne komme inn ved skade på 3. person med bakgrunn i Arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter.

Risikoanalyse for å unngå skader hos ansatte ved bruk av snøprepareringsmaskin

Bedriften skal kontinuerlig arbeide med kartlegging og dokumentasjon av risikonivået i bedriften. Formålet med kartleggingen skal være å avdekke farer og problemer for deretter å utarbeide planer og tiltak slik at risikoforholdene reduseres.

Driftssjef eller tilsvarende er ansvarlig for gjennomføring og overvåkning av risikokartleggingen i bedriften.

Det er viktig å minne om at risikovurderinger/tiltak i forbindelse med bruk av snøprepareringsmaskin bare er en del av det totale ansvaret bedriften har for å vurdere risiko/tiltak for å unngå helseskader hos de ansatte.

Bedriften skal også utarbeide tiltaksplaner som omhandler utslipp og forurensning i tilknytning til bruk, parkering og lagring av snøprepareringsmaskiner, drivstoff, smøreoljer etc. Videre må brannsikkerheten vurderes, samt øvrige risikoer knyttet til snøprepareringsmaskiner.

Risikoanalyse for å unngå helseskader hos 3. person

Anbefalte minimumsregler for bruk av snøprepareringsmaskin:

- Av sikkerhetsmessige grunner bør det vurderes å sette opp et såkalt «sikkerhetssoneskilt for snøprepareringsmaskiner» ved inngangen til heisene i anlegget.
- I nedfarter som er åpne for publikum, skal bruk av snøprepareringsmaskiner reduseres til et minimum og *kun* skje ved helt nødvendig transport. Ved slik kjøring skal maskinen ha tent fjernlys og gult varsellys.
- Lydsignal skal brukes av føreren etter en nærmere konkret vurdering.
- Maskinen kjøres med moderat fart i den mest oversiktlige del av bakken. Det skal ikke kjøres i slikt terreng at skiløperen ikke har mulighet til å observere maskinen på så lang avstand at han kan få stanset når maskinen observeres. Ved eventuell rygging skal hjelpemann være til stede med radioforbindelse til kjører.
- Ved preparering i anleggets åpningstid, skal traseen **stenges fysisk** samtidig som det settes opp varselsskilt som angir at preparering pågår. Alle preparerte og merkede innfarter til traseen må også

stenges med skiltmarkering. Ved kjøring/preparering skal maskinen ha tent fjernlys og gult varsellys. Det anbefales også bruk av lydsignal der det er uoversiktlig. Ved rygging skal hjelpemann være til stede med radioforbindelse til kjører.

- Ved preparering etter stengetid – spesielt ved bruk av vinsj – bør det settes ut blinkende gult varsellys og skilt ved inngangen til alle preparerte og merkede nedfarter som erfaringsmessig er lett tilgjengelig for skiløpere fra f. eks hytter i området. Ved rygging skal fører forvise seg om at dette kan skje uten fare eller skader for personer som kan ha kommet seg inn i anlegget.

I to rettskraftige dommer er det lagt til grunn at det i anleggets åpningstid må benyttes hjelpemann ved rygging av prepareringsmaskin for å oppfylle kravene til aktsomhet.

Husk at bruk av snøprepareringsmaskin oppfattes som en risikofaktor av gjestene i anlegget. Disse retningslinjene kan derfor med fordel ytterligere konkretiseres i det enkelte anlegg mht. bruk, definisjon av kjøretraseer osv. Formålet er å bestemme tiltak for å redusere risiko for å unngå skader hos 3. person

Vi minner også om Forskrift om kjøring med motorvogn i terrenget og på veg som ikke er åpen for alminnelig ferdsel av 2001.

Merk at dette kun er en veileder. Den enkelte arbeidsgiver/alpinanlegg har selv ansvar for at opplæringen av førere av snøprepareringsmaskiner planlegges og gjennomføres i henhold til lover og forskrifter. Veilederen erstatter ikke konkret rådgivning i den enkelte sak.

Camilla Sylling Clausen
Generalsekretær
Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner

Espen Egseth
Advokat
Nordia Law